

به نام خدا

کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان

کلیدهای تربیتی برای
والدین تک‌فرزند

دکتر کارل پیکه‌هارت

مترجم: دکتر مسعود حاجی‌زاده

www.saberinbooks.ir

فهرست مطالب

۷	سخن ناشر
۹	مقدمه
۱۵	بخش اول: نظام خانوادگی تک‌فرزندی
۱۶	فصل یکم. شایسته بودن: تلاش برای شبیه شدن به والدین
	فصل دوم. نقطه‌های قوت تقلید از والدین: تقویت
۱۹	سنت‌های خانوادگی
	فصل سوم. خطرهای شباهت به والدین: زیر فشار قرار
۲۱	گرفتن از سوی والدین
	فصل چهارم. نداشتن خواهر و برادر: مزایای تک‌فرزند بودن
۲۴	در خانه
۲۶	فصل پنجم. خطرهای نداشتن خواهر و برادر: بلوغ دیررس
۳۱	بخش دوم: انواع خانواده‌های تک‌فرزند
	فصل ششم. خانواده تک‌سرپرست: فواید زندگی در خانواده
۳۲	تک‌سرپرست
	فصل هفتم. مشکلات دوست بودن با تک‌فرزند: وابستگی
۳۵	شدید عاطفی

- بخش هشتم: سال‌های نوجوانی
- ۱۴۹ فصل سی و چهارم. نوجوانی: زمانی که نیمه‌دشوار سرپرستی
 ۱۵۰ کودکان آغاز می‌شود
- ۱۵۳ فصل سی و پنجم. فواید ناشی از نوجوانی: تقویت رشد سالم
 فصل سی و هشتم. تقویت نقطه‌های قوت نوجوانی: تشویق کردن
- ۱۵۶ مسئولیت‌پذیری، تغییر و روابط اجتماعی
 فصل سی و هفتم. مشکلات ناشی از نوجوانی: مشکلات مختلف
 ۱۶۱ در مراحل مختلف
- فصل سی و هشتم. تعدیل مشکلات ناشی از نخستین مراحل
 ۱۶۵ نوجوانی: خوش‌بین بودن به نوجوان
 فصل سی و نهم. تعدیل مشکلات دوره‌میان‌نی نوجوانی: حفظ
 ۱۶۷ وفاداری به یکدیگر در هر شرایطی
 فصل چهلم. تعدیل مشکلات مراحل پایانی دوره نوجوانی:
- ۱۷۱ کنترل اضطراب
 فصل چهلم و یکم. تعدیل مشکلات ناشی از استقلال‌آزمایی:
- ۱۷۴ ادامه‌حمایت از فرزند در صورت نیاز

- بخش نهم: تأثیرات طلاق
- ۱۷۷ فصل چهلم و دوم. تأثیرات طلاق: تقسیم‌شدن وفاداری
 ۱۷۸ فصل چهلم و سوم. رفت‌وآمد بین والدین: کاهش فشار و اداره
 ۱۸۱ کردن ملاقات با فرزند

- ۱۸۴ پرسش و پاسخ
 ۱۹۰ واژه‌نامه
 ۱۹۱ نمایه

است از والدین خود درخواست کند در انجام کاری یا تعمیر چیزی به او کمک کنند و از این طریق احساس می‌کند که با والدین خود برابر است: «من هم می‌توانم کارهایی را که والدینم انجام می‌دهند، انجام دهم».

بدیهی است کودکان بزرگ‌تر، بیشتر دوست دارند مانند والدین خود باشند.

۳. کودکان اغلب با ضوابطی که والدین آن‌ها تعیین می‌کنند، موافق هستند. نظام خانواده، نظامی ارزشی و بازتابی از باورها و افکار و فرهنگ والدین است. والدین همچون یک مدیر، مسئولیت وضع قوانین، محدودیت‌ها و تعیین نیازها را برعهده دارند تا بدین ترتیب محیطی امن برای رشد فرزندان خود آماده کنند. اطاعت کردن به معنای شبیه شدن به والدین است و تحسین خانواده را نیز در پی دارد. کودکان تصور می‌کنند که به والدین خود بسیار نزدیک هستند و برآورده کردن انتظارات والدین، پیروی از خواسته‌های والدین و همکاری با آن‌ها در نهایت به نفع خودشان است، آنان دوست دارند والدین خود را راضی و خشنود کنند.

عواملی که بر شمرديم، کودکان را تشویق می‌کند تا مانند والدین خود شوند. این عوامل بر کودکان خانواده‌های تک‌فرزند بسیار قوی‌تر عمل می‌کند. این قبیل کودکان، معمولاً نسبت به کودکان خانواده‌های چندفرزند، کمتر احساس آزادی می‌کنند و به معنای دیگر بیشتر از والدین خود تقلید می‌کنند زیرا فرزند دیگری در خانواده وجود ندارد که:

- رفتاری متفاوت داشته باشد و تحمل والدین را برای درک تنوع رفتار کودکان افزایش دهد.
 - نحوه ارتباط او با والدین متفاوت باشد و بدین طریق گزینه‌های بیشتری را در زمینه روابط والدین - فرزندان ایجاد کند.
 - شخصیتی متفاوت از والدین داشته باشد و الگوی دیگری ارائه دهد.
- کودکان خانواده‌های تک‌فرزند، اغلب در دنیای بزرگسالان متولد می‌شوند و رشد می‌کنند. آن‌ها خواستار خواهر یا برادر دیگری هستند تا

شایسته بودن:

تلاش برای شبیه شدن به والدین

ارزش‌ها، ویژگی‌های شخصیتی و رفتار والدین، تأثیری شگرف در شکل‌گیری شخصیت کودکان به‌ویژه در سنین پایین‌تر دارد. افزون بر شباهت‌های میان والدین و فرزندان، سه عامل در تشویق کودکان برای شبیه شدن به والدین وجود دارد:

۱. کودکان کم‌سن‌وسال، ناخودآگاه، از والدین خود تقلید می‌کنند. نحوه ارزیابی والدین از خودشان (رضایت یا نارضایتی از خود)، نحوه برخورد والدین با دیگران (تحمل یا تحمل نکردن دیگران) و نحوه برخورد آن‌ها با جهان پیرامون (خوش‌بین یا بدبینی) ناخودآگاه بر فرزندان تأثیر می‌گذارد. کودکان دوست دارند باورها، رفتارها و طرز تلقی‌های خود را با والدین خود تطبیق دهند. برخی از والدین نسبت به کوچک‌ترین اتفاقی که برای فرزندشان روی می‌دهد حساس هستند و نگران می‌شوند. فرزندان آن‌ها نیز به‌طور طبیعی به‌هنگام اتخاذ هرگونه تصمیمی، دچار تشویش و اضطراب می‌شوند زیرا کودکان به شدت از رفتار و شخصیت والدین خود تأثیر می‌پذیرند.

۲. کودکان بزرگ‌تر، آگاهانه از والدین خود تقلید می‌کنند. تحسین کردن، بروز چنین رفتاری را در کودکان شدت می‌بخشد. برای مثال، کودکی خردسال سخنان والدین خود را طوطی‌وار تکرار می‌کند تا احساس خوشایندی را در خود و خانواده‌اش به‌وجود آورد. کودک ممکن